

Rjukan

næringsutvikling AS

Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll | Tinn kommune

Innhold

Sammendrag	4
1 Innledning	6
1.1 Kontrollutvalgets bestilling	6
1.2 Problemstillinger og revisjonskriterier	6
1.3 Avgrensning	6
1.4 Metode og kvalitetssikring	7
1.5 Høring	7
2 Om Rjukan Næringsutvikling AS	8
2.1 Organisering	8
2.2 Styre	9
3 Eierstyring	11
3.1 Revisjonskriterier	11
3.2 Styringsprinsipper i eierskapsmeldingen	12
3.3 Eierstrategi	13
3.4 Vedtekter	13
3.5 Strategisk næringsplan	13
3.6 Gjennomføring av generalforsamlinger og uformelle eiermøter	14
3.7 Oppdragsavtale	15
3.8 Revisors vurdering av kommunens eierstyring	16
4 Rapportering	18
4.1 Revisjonskriterier	18
4.2 Orienteringer i formannskapet	19
4.3 Tertial- og årsrapportering	19
4.4 Uformelle eiermøter	21
4.5 Revisors vurdering av selskapets rapportering	21
5 Offentlig støtte	22
5.1 Revisjonskriterier	22
5.2 Omstillingsprosjektet	23

5.3	Utleievirksomheten	24
5.4	Revisors vurdering av selskapets praktisering av støtteregeverket	24
6	Konklusjoner og anbefalinger.....	25
6.1	Konklusjoner	25
6.2	Anbefalinger.....	26
	Litteratur og kildereferanser	27
	Vedlegg 1: Høringsuttalelser	28
	Vedlegg 2: Metode og kvalitetssikring	29

Sammendrag

Forvaltningsrevisjonen er bestilt av kontrollutvalget i Tinn kommune i sak 13/19, og er gjennomført som eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon i selskap.

Vår undersøkelse er avgrenset til perioden 2017-2019.

Vi skal besvare følgende problemstillinger:

- **I hvilken grad har Tinn kommune lagt til rette for god eierstyring av Rjukan Næringsutvikling AS?**
- **I hvilken grad har Rjukan Næringsutvikling AS rapportert i samsvar med eiers føringer?**
- **I hvilken grad har Rjukan Næringsutvikling AS tiltak og praksis for å sikre at reglene om offentlig støtte følges?**

Tinn kommunes eierstyring

Vi mener at kommunens eierstyring har svakheter. Våre funn indikerer at eierstyringen i praksis skjer i eiermøter og styremøter, i stedet for i generalforsamlingen. Dette er ikke i samsvar med kommunens eierskapsmelding og anbefalinger for godt eierskap. Videre kan det innebære at eierstyringen mangler demokratisk forankring og at eier griper inn i styrets myndighetsområde.

Kommunestyremedlemmer og medlemmer av eierutvalget som også er styremedlemmer i RNu, har ikke meldt seg inhabile i eiermøter og generalforsamlinger der de har deltatt for Tinn kommune.

Kommunen har oppdaterte styringsdokumenter for selskapet.

Rjukan Næringsutviklings rapportering

RNu har delvis rapportert i samsvar med eiers føringer. Det har ikke vært noen løpende rapportering fra selskapet til formannskapet. Når det gjelder tertialrapportering, har selskapet rapportert hvert tertial til rådmannen i 2019. For 2017 og 2018 er det ikke rapportert for første tertial. To av selskapets tertialrapporter fra perioden 2017-2019 er lagt fram for kommunestyret. Kommunen omtaler ikke næringsarbeid i sine egne tertialrapporter. Det innebærer at det i liten grad er rapportert til politisk nivå om kommunens næringsarbeid i perioden 2017-2019.

Reglene for offentlig støtte

Selskapet har rutiner og praksis som ivaretar reglene om bagatellmessig støtte som gis i forbindelse med omstillingsprosjektet. Selskapet har ikke rutiner for å vurdere og ivareta støtteregeverket i de tilfeller hvor leietakere får redusert husleie.

Anbefalinger

Vi mener at kommunen bør

- sikre at eierstyring skjer i generalforsamlingen
- sikre at bestemmelser om habilitet overholdes ved behandling av selskapsaker i kommunale organer
- vurdere hva som er hensiktsmessig rapportering fra selskapet
- endre eierskapsmelding/vedtekter slik at ordfører og rådmann ikke har møterett i selskapets styre.

Vi mener at selskapet bør etablere rutiner som ivaretar regelverket om offentlig støtte på alle områder.

Bø 10. februar 2020

Vestfold og Telemark revisjon IKS

1 Innledning

1.1 Kontrollutvalgets bestilling

Forvaltningsrevisjonen er bestilt av kontrollutvalget i Tinn kommune i sak 13/19, og er gjennomført som eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon i selskap.

Hjemmel for eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon i selskap er gitt i kommuneloven §§ 23-3 og 23-4, og innsynsrett i selskap er gitt i kommuneloven § 23-6.

1.2 Problemstillinger og revisjonskriterier

Rapporten handler om følgende problemstillinger:

- **I hvilken grad har Tinn kommune lagt til rette for god eierstyring av Rjukan Næringsutvikling AS?**
- **I hvilken grad har Rjukan Næringsutvikling AS rapportert i samsvar med eiers føringer?**
- **I hvilken grad har Rjukan Næringsutvikling AS tiltak og praksis for å sikre at reglene om offentlig støtte følges?**

Revisjonskriteriene¹ er i hovedsak hentet fra aksjeloven, kommuneloven, kommunens eierskapsmelding og eventuelle andre vedtak som gir føringer om næringsarbeidet. Vi har i tillegg hentet kriterier fra relevante anbefalinger for god eierstyring.

1.3 Avgrensning

Vår undersøkelse er avgrenset til perioden 2017-2019.

Selskapet leverer sekretærtjenester for stiftelsen Næringsfondet for Tinn kommune. Vi har ikke undersøkt om hvordan selskapet utfører denne oppgaven mhp offentlig støtte.

---

¹ Det skal alltid etableres revisjonskriterier i forvaltningsrevisjon, jf. kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften § 15. Revisjonskriterier er de regler og normer som gjelder innenfor det området vi skal undersøke. Revisjonskriteriene er grunnlaget for revisors analyser, vurderinger og konklusjoner.

1.4 Metode og kvalitetssikring

Denne forvaltningsrevisjonen er gjennomført av forvaltningsrevisor Anne Hagen Stridsklev med Kirsti Torbjørnson som oppdragsansvarlig.

Metode og tiltak for kvalitetssikring er omtalt nærmere i vedlegg 2 til rapporten.

1.5 Høring

Rapporten er sendt på høring til og kommunen og til selskapet 23.1.20. Kommunens høringsuttalelse ligger som vedlegg 1. Selskapet har ikke kommentert høringsutkastet.

2 Om Rjukan Næringsutvikling AS

2.1 Organisering

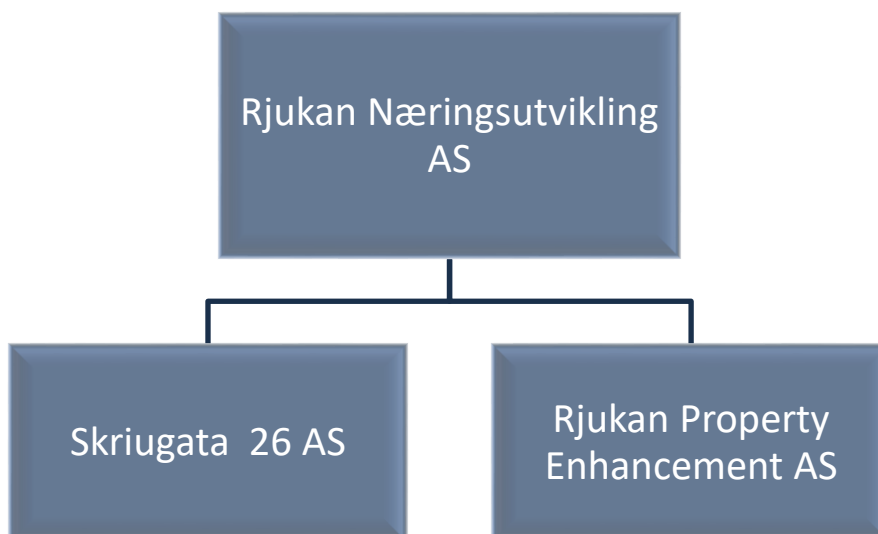
Rjukan Næringsutvikling AS (RNU) eies 100 % av Tinn kommune. Selskapet har følgende formål:

Selskapet skal fremme industri- og næringsvirksomhet i Tinn kommune med hovedfokus på lokal verdiskaping, trygging og etablering av arbeidsplasser gjennom utvikling av eksisterende virksomheter og tilrettelegging for nye virksomheter.

Selskapet skal fremme industri- og næringsvirksomhet ved kjøp, oppføring, utvikling og drift av industri- og næringsbygg, og virksomhet som står i forbindelse med dette, herunder å delta med egenkapital i andre foretak med tilsvarende virksomhet.

Selskapet skal arbeide innenfor rammen av godkjente næringsplaner i Tinn kommune. Selskapet skal samarbeide med det offentlige virkemiddelapparatet samt lokale, regionale og sentrale myndigheter.

RNU har to heleide datterselskaper.

RNu overtok Skriugata 26 AS i 2017. Skriugata 26 AS eier bygården Skriugata 26 der administrasjonen i RNu holder til. RNu overtok Rjukan Property Enhancement AS (Rpe) i 2018. Rpe eier eiendom i Hydroparken med i alt ni hovedbygninger. Begge datterselskapene har utleie, drift og investering i fast eiendom, og investering i selskaper som eier fast eiendom som formål.

RNu får driftstilskudd fra Tinn kommune. Selskapet har også egne inntekter i form av leieinntekter og inntekter fra salg av eiendom. Noen prosjekter som selskapet gjennomfører er finansiert av eksterne tilskudd.

2.2 Styre

Ifølge vedtektene skal selskapet ha et styre på 4-6 medlemmer, med personlige varamedlemmer. Selskapet har ikke bestemmelser om styremedlemmenes tjenestetid i vedtektene. Det betyr at aksjeloven § 6-6 om tjenestetid på to år gjelder.

Tabell 1 Styresammensetning ifølge Enhetsregisteret

Styre - RNu	
Styreleder	Stein Lier Hansen
Nestleder	Gunnar Odd Hagen
Styremedlem	Trond Kjetil Jore
Styremedlem	Heather Louise Mason
Styremedlem	Kirsten Runnekås
Varamedlem	Runar Espeland
Varamedlem	Marianne Møller Olufsen
Varamedlem	Rigmor Severinsen Rabbe
Varamedlem	Mimmi-Kristin Skårberg

Siste oppdatering av styreinformasjon som er sendt Enhetsregisteret er fra november 2016.

Ifølge følge protokoll fra generalforsamling 21.6.17 ble Bent Frode Bystrøm valgt som ny vara i stedet for Mimmi-Kristin Skårberg fram til 1.5.18. Katrine Haatvedt ble valgt som ny vara i stedet for Marianne Møller Olufsen fram til 1.3.18. På general- forsamlingen 12.6.19 ble Åshild Langeland valgt som nytt styremedlem i stedet for Heather Louise Mason. Disse endringene i styret er ikke meldt til Enhetsregisteret.

Sittende styre ble ellers gjenvalgt på generalforsamlingen 20.6.18. Navn på styre- og varamedlemmer fremkommer ikke av protokollen, og det fremstår derfor som uklart hvem som er varamedlemmer.

Flere av styremedlemmene var også valgt til politiske verv i Tinn kommune i perioden 2015-2019. Dette er:

- Gunnar Odd Hagen var leder av kontrollutvalget og 3. vararepresentant for Høyre til formannskapet.
- Trond Kjetil Jore var medlem av formannskapet og kommunestyret.
- Heather Louise Mason var 6. vararepresentant for SP, SV og MDG til formannskapet og medlem av kommunestyret.
- Runar Espeland var 1. vararepresentant for Høyre til formannskapet og medlem av kommunestyret.
- Rigmor Severinsen Rabbe var medlem for formannskapet og kommunestyret.
- Mimmi-Kristin Skårberg var 2. vararepresentant for Høyre til formannskapet og medlem av kommunestyret.
- Bent Frode Bystrøm var medlem av kommunestyret.

Medlemmer av styrer i selskap er inhabile til å forberede og treffe avgjørelse for kommunen i saker der selskapet er part, jf. forvaltningsloven § 6 første ledd bokstav e og kommuneloven § 11-10. Dette gjelder også når vedkommende representerer kommunen i generalforsamling og når kommunestyret opptrer som generalforsamling. Den som er medlem av selskapsstyret, kan ikke delta i generalforsamlingen på vegne av kommunen.

3 Eierstyring

I hvilken grad har Tinn kommune lagt til rette for god eierstyring av Rjukan Næringsutvikling AS?

3.1 Revisjonskriterier

Vi har utledet følgende revisjonskriterier:

- Kommunestyret skal utarbeide og bør jevnlig revidere styringsdokumentene og avtalene som regulerer styringen av selskapet.
- Eierstyring utøves i generalforsamlingen.
- Det bør være kommunikasjon og avklaringer mellom kommunestyret og eierorganet i Rjukan Næringsutvikling AS.
- Kommunen bør ha eiermøter med Rjukan Næringsutvikling AS

Kriteriene er utledet fra KS' anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll. Vi redegjør for relevante anbefalinger under:

- Kommunestyret skal utarbeide og bør jevnlig revidere styringsdokumentene og avtalene som regulerer styringen av selskapet. Kommunen bør ha en åpen og uttrykt eierstrategi for sitt eierskap. Eierstrategien setter den ytre rammen for selskapets virksomhet, og innenfor denne rammen skal selskapet ha en betydelig grad av spillerom. Vedtektene for aksjeselskaper regulerer forholdet mellom eierne og selskapet, og interne forhold i selskapet. (KS-anbefaling 5)
- Det bør jevnlig gjennomføres eiermøter for å bidra til god eierstyring og kommunikasjon med selskapet. Et eiermøte er ikke lovregulert og er bare en uformell arena der det ikke skal treffes vedtak. Det bør ikke gis føringer eller «gis signaler» i eiermøtene som kan anses å gripe inn i styrets myndighetsområde. Eiermøtene er uforpliktende for eierne og for selskapet. (KS-anbefaling 6)
- Eierstyring skal skje gjennom eierorganet (generalforsamlingen) i selskapet. For selskapsformen AS bør det for å sikre engasjement, debatt og reell politisk avklaring av eierorganets myndighet, etableres forutsigbare kommunikasjonsformer mellom kommunestyret og eierorganet som forankres i eierskapsmeldingen. (KS-anbefaling 7)

3.2 Styringsprinsipper i eierskapsmeldingen

Retningslinjer for utøvelse av Tinn kommunes eierrolle ble vedtatt i 2008. Disse retningslinjene gjaldt fram til kommunestyret vedtok eierskapsmelding i februar 2019.²

Retningslinjene fra 2008 sier at:

- Det skal etableres rutine for et årlig kommunestyremøte hvor rapporteringen fra selskapene gjennomgås og eierstrategien drøftes samlet.
- Eier skal fremme sine interesser gjennom generalforsamling og representantskap.
- Det er kommunestyret som er generalforsamling i heleide kommunale selskaper, foretak og stiftelser.
- Sak om prinsipper som gjelder hele kommunens eierstrategi fremmes én gang i året til kommunestyret.

Ifølge eierskapsmeldingen vedtatt i 2019 skal/bør

- kommunestyret behandle eierskapsmeldinga minst én gang per valgperiode
- kommunen utarbeide eierstrategi for de viktigste selskapene som skal revideres hvert fjerde år
- selskapenes formål vurderes hvert fjerde år

I selskap som er 100 % eid av Tinn kommune er det kommunestyret som er eierorganet.

Eierskapsmeldingen sier at det bør være årlige møter mellom heleide selskaper og kommunestyret, i tillegg til generalforsamlingen. Eiermøtet skal være en uformell arena hvor selskapet informerer om status og utfordringer, og der selskapets utvikling og strategi blir lufta, drøfta og diskutert. Det skal ikke gis instruksjer, føringer eller signal til styret i slike møter.

Kommunestyret/eierutvalget³ skal én gang i året bli forelagt en oversikt over status i de viktigste selskapene der det blir lagt særlig vekt på økonomisk utvikling av selskapene, risiko og framtidsutsikter, behov og ønske om mulige endringer og tiltak og spesielle saker som skal behandles i neste eierorgan.

Kommunestyret vedtok i samme sak at rådmann og ordfører har møte- og talerett i styrene i selskap som er heleid av Tinn kommune. Ifølge vedtektene til RNU kan rådmannen møte som observatør med talerett i styret.

---

² KST 5/19

³ Eierutvalget består av gruppelederne i kommunestyret, leder av kontrollutvalget og rådmannen.

Ordfører møter i styremøtene i RNU og sier han har tett dialog med styreleder og styremedlemmene. Styreleder mener at eier respekterer styrets myndighetsområde. Tidligere rådmann møtte i styremøtene. Nåværende rådmannen møter ikke.

Eierskapsmeldingen skal revideres i 2020.

3.3 Eierstrategi

Tinn kommune har ikke vedtatt eierstrategi for RNU.

3.4 Vedtekter

Alle aksjeselskaper skal ha vedtekter, som blant annet skal angi selskapets virksomhet, jf. aksjeloven § 2-2. Vedtektene ble sist endret på generalforsamlingen 29. november 2018. Selskapet fremgår av punkt 2.1.

Ifølge vedtektene er rådmannen observatør med talerett i styret.

3.5 Strategisk næringsplan

Strategisk næringsplan som ble vedtatt i 2010 gjaldt fram til 2019. Mål og tiltak for å nå målene fremgår av planen. Målsetningene for planen er

- å skape attraksjonskraft som bo- og etablerersted
- å skape flere attraktive arbeidsplasser i Tinn kommune
- å tilrettelegge for næringsutvikling og en god dialog med næringslivet

Det fremgår av planen at næringsarbeid i Tinn kommune i hovedsak skjer gjennom Rjukan Næringsutvikling med fokus på industri og reiselivsutvikling. Oppsummert gir planen RNU ansvar for

- næringsareal/eiendommer
- reiselivsstrategi
- profilering og omdømmebygging
- industriutvikling (100 nye arbeidsplasser innen 2014)

Daglig leder i RNU sier at næringsplanen var utdatert da han startet i selskapet i 2015. Planen skulle ha vært fornyet tidligere, men store nærings saker og rettssaker har tatt mye tid. Selskapet har derfor ikke hatt særlig fokus på denne planen i de senere årene.

Ny strategisk næringsplan for Tinn kommune ble vedtatt av kommunestyret i september 2018.⁴ Planen gjelder for perioden 2019-2029. Planen er utarbeidet av RNu.

Hovedmålet for planen er å skape vekst og arbeidsplasser i Tinn kommune. Det er fastsatt ni delmål som i hovedsak handler om at Tinn skal være attraktiv kommune for næringsvirksomhet og reiseliv.

3.6 Gjennomføring av generalforsamlinger og uformelle eiermøter

Hele kommunestyret møter i generalforsamling i de heleide aksjeselskapene. Alle generalforsamlingene i de heleide selskapene gjennomføres på samme dag.

Det er avholdt generalforsamling i RNu

- 21.6. 2017
- 20.6.2018
- 29.11.2018 (ekstraordinær)
- 12.6.2019

Vi kan ikke se av kommunestyreprotokoller at kommunestyrerepresentanter som også er styre- eller varamedlem i RNu meldte seg inhabile til å delta behandlingen av generalforsamlingssakene.

Rådmannen mener at ordningen med at hele kommunestyret er generalforsamling, ikke fungerer bra i praksis. Generalforsamlingene gjennomføres raskt og det er liten dialog mellom kommunestyret og selskapet. I stedet mener rådmannen at de uformelle eiermøtene blir brukt til å gi føringer til eierne. Ordfører sier at eiermøtene er en arena for å gi innspill til retting og forbedringer i selskapet. I møtene gir også styreleder en orientering om selskapets tilstand. Ordfører mener at disse møtene er veldig verdifulle. Styreleder er ikke enig med rådmannen, og mener at det skjer eierstyring gjennom generalforsamling. Da oftest med fokus på enkeltsaker.

Det blir avholdt ett uformelt eiermøte i året. Det har vært eiermøter

- 9. mars 2017
- 25. januar 2018
- 5. februar 2019

Styreleder møter fra selskapet, fra kommunen møter eierutvalget. Daglig leder i RNu har hittil ikke deltatt på eiermøtene, men sier at dette blir praksis fra og med 2020. Styreleder opplever eiermøtene som ryddige og at eierutvalget er godt forberedt.

---

⁴ KST 59/19

Tabell 2 Deltakere i eiermøter

Eiermøte 2018	Eiermøte 2019	Styret RNU	Kommunestyret	Kontrollutvalget
Stein Lier Hansen	Stein Lier Hansen	x		
Bjørn Sverre Birkeland	Bjørn Sverre Birkeland		x	
Sanja Pasovic	Sanja Pasovic		x	
Steinar Bergsland	Steinar Bergsland		x	
Trond Johre	Trond Johre	x	x	
Jørn Langeland	Jørn Langeland		x	
Gunnar Odd Hagen	Gunnar Odd Hagen	x	x	x
Rigmor Rabbe	Rigmor Rabbe	Vara	x	
Heather Mason		x	x	
Rune Lødøen				
Ingebjørg Skavlebø				
	Rune Engehult			

3.7 Oppdragsavtale

Kommunestyret vedtok 3. april 2014 i sak 24/14 at det skal opprettes en avtale mellom Tinn kommune og Rjukan Næringsutvikling AS som regulerer oppgaver og årlige overføringer av midler for å ivareta oppgaver knyttet til næringsutviklingen i Tinn.

Oppdragsavtale mellom Tinn kommune og RNU ble inngått 19. desember 2014. Avtalen er signert av rådmannen og styreleder. Avtalen gir RNU følgende oppgaver:

1. RNU skal jobbe med næringsutvikling direkte med eksisterende næringsliv og nye næringsetableringer.
2. Handlingsplanene til strategisk næringsplan og reiselivsstrategien gir overordnede føringer for RNU.
3. RNU skal ha en aktiv rolle i kommunes arbeid med strategisk næringsplan, reiselivsstrategi og tilhørende handlingsplaner.
4. RNU skal delta i utviklingsprosjekter i regi av Tinn kommune eller andre som kommunen samarbeider med.
5. RNU skal gi råd og bistand til kommunen i næringssaker.
6. RNU er ansvarlig for etablererpris, yrkesmesse og etablererkontor.
7. RNU skal ha ansvar for drift av Utbyggerforum i Gaustaområdet.
8. RNU skal holde Tinn formannskap løpende orientert om næringsutviklingsarbeidet og det skal gis skriftlig orientering til rådmannen i forbindelse med tertialrapportering og årsmelding.

Avtalen kan endres av partene dersom den ikke fungerer som forutsatt, eller dersom forutsetningene som ligger til grunn for avtalen endres. Ifølge avtalen skal kommunestyret gjennomgå, evaluere og behandle avtalen hvert fjerde år og i løpet av første år i ny kommunestyreperiode – første gang i 2016. Oppdragsavtalen ble ikke gjennomgått og evaluert i 2016.

Det følger av avtalen at kommunen skal utforme årlige oppdragsbrev, men dette har ikke blitt gjort før i 2019. I oppdragsbrevet for 2019 ber rådmannen RNu om å ha spesielt fokus på nærmere spesifiserte oppgaver som gjelder oppfølging av strategisk næringsplan og reiselivsstrategien, drift av infrastruktur rundt Gaustatoppen, flerpartsavtalen i Gaustaområdet og Omstillingsprogrammet.

Rådmannen mener det er krevende å ha et næringsapparat som ligger utenfor kommunen, og som til dels har ansvar for å gjøre kommunale oppgaver. Rådmannen skal ha en koordinerende rolle, men det er uklart hva som ligger i det. Det er ikke faste møtepunkter mellom selskapet og rådmannen.

3.8 Revisors vurdering av kommunens eierstyring

Styringsdokumenter

Styringsdokumentene som kommunen har utarbeidet for RNu er næringsplan, oppdragsavtale/brev og vedtekter. Disse dokumentene er oppdatert nå i 2018/19.

Tinn kommune har ikke utarbeidet eierstrategi for RNu. Det er anbefalt at eier utarbeider strategi for sine eierskap, og eierskapsmeldingen vedtatt i 2019 sier klart at det skal utarbeides eierstrategi for de viktigste selskapene. Det er noe uklart hva som menes med *prinsipper som gjelder hele kommunens eierstrategi*, som det ifølge eierskapsmeldingen fra 2008, skal fremmes årlig sak om. Vi kan ikke se at denne føringen er fulgt opp i den perioden som denne forvaltningsrevisjonen omfatter.

Næringsplanen fra 2010 ble først oppdatert høsten 2018, og oppdragsavtalen som regulerer hvilke oppgaver RNu skal gjøre for kommunen, ble heller ikke oppdatert i 2016 som forutsatt i avtalen.

Kommunikasjon, eiermøter og eierstyring

Kommunens ordning med at hele kommunestyret er generalforsamling, bør i utgangspunktet sikre kommunikasjon og avklaringer mellom kommunestyret (eierorgan) og selskapet. Videre er det i samsvar med anbefalinger for god eierstyring at det blir avholdt årlige eiermøter med selskapet.

Den informasjonen vi har fått, kan indikere at eierstyringen i realiteten skjer i de uformelle eiermøtene, og ikke i generalforsamlingen. En slik praksis er ikke i samsvar med kommunens eierskapsmelding og anbefalinger fra KS, og kan innebære at eierstyringen mangler demokratisk forankring i kommunestyret.

Dersom kommunen skal fortsette med å ha et eierutvalg, må det organiseres og navngis i samsvar med reglene i ny kommunelov § 5-1. Videre er det begrensninger i valgbarhet til folkevalgte organer for rådmann (kommunedirektør), jf. § 7-3 første ledd, og for medlemmer av kontrollutvalget, både når det gjelder valg til styre og valg til folkevalgte organer med beslutningsmyndighet, jf. ny kommunelov § 7-3 tredje ledd og § 23-1 tredje ledd.

Kommunestyret har vedtatt at ordfører har møte- og talerett i styrene i heleide selskap. Vi vil påpeke at dette vedtaket ikke er bindende for selskapet. Slike bestemmelser må innarbeides i selskapenes vedtekter eller vedtas på generalforsamlingen i annet vedtak for å binde selskapene.

Vi mener for øvrig at ordningen med at ordfører og rådmann har møterett i styremøtene er uheldig. Ordningen kan gi risiko for at eier griper inn i styrets myndighetsområde. Videre skal eierstyring ifølge kommunens eierskapsmelding skje i generalforsamlingen. Eierstyring i styremøter kan fort bli uformell og svakt forankret i kommunestyret (eierorganet).

Det uklart hva som skal være rådmannens rolle i styremøtene, og hvordan oppgaver som selskapet gjør på vegne av kommunen skal følges opp. Vi mener det er forskjell mellom å følge opp at selskapet driver i samsvar med eiers formål (eierstyring) og å følge opp om selskapet leverer tjenester til kommunen som avtalt. Rådmannen har ansvar for å følge opp at selskapet leverer de tjenestene som er avtalt.

Vi vil i tillegg kommentere at leder av kontrollutvalget i forrige kommunestyreperiode var etter vår vurdering inhabil til å delta som kontrollutvalgets representant i eierutvalget, fordi han var nestleder i styret i RNu. Videre meldte ikke kommunestyre-medlemmer som også er medlemmer i styret i RNu seg ikke inhabile når de deltok i generalforsamlingen for eier.

4 Rapportering

I hvilken grad har Rjukan Næringsutvikling AS rapportert i samsvar med eiers føringer?

4.1 Revisjonskriterier

Vi har utledet følgende revisjonskriterier:

- Rjukan Næringsutvikling må holde formannskapet løpende orientert om næringsutviklingsarbeidet.
- Rjukan Næringsutvikling må rapportere skriftlig til rådmannen hvert tertial og ved årsslutt.
- Rjukan Næringsutvikling må orientere om status og utfordringer på eiermøtet.
- Rjukan Næringsutvikling bør informere om hvordan selskapet følger opp eiers føringer.

Rapportering

Det formelle møtet mellom eier og selskap er generalforsamlingen. På generalforsamlingen rapporterer styret årlig til eier gjennom årsregnskap og ev. årsrapport. Rjukan Næringsutvikling AS som er et lite selskap har ikke lovpålagt plikt til å utarbeide årsrapport, jf. regnskapsloven §§ 3-1 og 1-6.

Etter oppdragsavtalen skal selskapet holde formannskapet løpende orientert om næringsutviklingsarbeidet, og rapportere skriftlig til rådmannen hvert tertial og ved årsslutt (årsmelding).

Selskapet skal også orientere om status og utfordringer i det årlige eiermøtet, jf. kommunens eierskapsmelding.

Mål og føringer

Eier har gitt føringer for selskapets aktivitet i vedtekter, oppdragsavtale/brev og i strategisk næringsplan (2010) som vi har redegjort for under punkt 3. Den mest oppdaterte føringen fra eier som gjaldt i 2017 og 2018, er oppdragsavtalen fra 2014. Det følger av oppdragsavtalen at selskapet skal arbeide med

- næringsutvikling nytt og eksisterende næringsliv

- strategisk næringsplan og reiselivstrategi
- samarbeid med næringslivet
- deltakelse i utviklingsprosjekter

Oppdragsbrevet 2019 gir selskapet følgende oppgaver

- gjennomføring/oppfølging av strategisk næringsplan
- prosjektledelse og oppfølging av tiltak i reiselivsstrategien
- drift av infrastruktur rundt Gaustatoppen
- omstillingsprogrammet
- flerpartsavtalen i Gaustaområdet.

4.2 Orienteringer i formannskapet

Daglig leder opplyser at det ikke har vært noen særskilte tiltak for å holde formannskapet oppdatert i den perioden som forvaltningsrevisjonen omfatter.

4.3 Tertial- og årsrapportering

Tertialrapportering

Det har vært noe ulik praksis for hvordan rapportering fra selskapet har blitt behandlet i kommunen. Før 2017 ble informasjon om kommunens næringsarbeid innarbeidet i kommunens egne tertialrapporter, se KST 56/17 under. Fra 2017 har tertialrapporter fra selskapet sporadisk blitt lagt fram for kommunestyret, enten som egne saker eller som referatsaker.

Politisk behandling av tertialrapporter for RNu	
KST 56/17	1. tertialrapport Tinn kommune « <u>Næringsarbeid</u> <i>Kommunestyret har i sitt vedtak om organisering av næringsarbeidet fra 21. juni 2012 vedtatt at det skal være jevnlig orienteringer fra næringssselskapene til formannskapet som er kommunens politiske næringsutvalg. Rapportering skal skje hvert tertial til formannskapet. Tidligere i tertialrapport, kapittel 4. Næringsarbeid forelå det en status. Dette punkt er utgått i vedlagte rapport og det vil komme en status i egen politisk sak til 2. tertial 2017»</i>
KST 99/17	Rjukan Næringsutvikling AS – rapport 2. tertial 2017
RS 14/19	Rjukan Næringsutvikling AS – rapport 2. tertial 2019 (referatsak til kommunestyret)

Selskapet har utarbeidet tertialrapport for 2. tertial 2018 og for 1. tertial i 2019. Disse rapportene er ikke lagt fram for kommunestyret. Daglig leder orienterte i kommunestyret i forbindelse med behandlingen 2. tertialrapport 2019 (RS 14/19).

Årsrapportering

Selskapet utarbeider årsmeldinger.

Årsmelding for 2017 ble sendt til kommunestyret i forbindelse med generalforsamlingen 20. juni 2018. Årsmelding for 2018 ble lagt fram for kommunestyret som referatsak (R S4/19) 13. juni 2019.

Innhold rapportering

Tertialrapportene varierer i omfang, utforming og detaljeringsgrad. I tertialrapporten fra 2017 orienterer selskapet om

- sin kontakt med næringslivet
- prosjekter som selskapet er involvert i
- planprosesser – strategisk næringsplan og reiselivstrategi
- omstillingsprosjektet
- rettssak – Rjukan Technology Center AS

I tertialrapporten fra 2018 orienterer selskapet om

- næringsplan og reiselivsstrategi
- håndtering av bobilparkering
- prosjekter
  - o Innfallsport Gaustatoppen
  - o utredning av akvakultur Tinnsjøen (Salmofarms AS)
  - o tilrettelegging av datasenter
- rettssak - Rjukan Technology Center AS
- samarbeid med NIA om Rjukanstøp-bygget
- vedlikehold av næringsbygg
- økonomi per 31.8.18

I tertialrapportene fra 2019 orienterer selskapet om oppfølging av reiselivstrategien

- flerpartsavtalen i Gaustaområdet
- eiendomsdrift
- oppfølging av bedrifter
- deltakelse i eksterne møter/fora
- prosjekter
  - o Salmofarms AS
  - o Innfallsport Gaustatoppen
- oppfølging av kommunikasjonsplan
- omstillingsprosjektet
- Etablererkontoret
- statistikk over nyetablerte firma 1. tertial
- økonomi

I årsmeldingene orienterer selskapet om egen organisasjon og om aktiviteten i året som har gått. Det blir informert mer omfattende om eiendomsavdelingen i selskapet. Ellers blir det informert om de samme tema som fremkommer i tertialrapportene.

I årsmeldingen fra 2018 blir det også informert om datterselskapene.

Det blir utarbeidet egne årsrapporter for omstillingsprosjektet som legges fram for kommunestyret. Vi har ikke gjennomgått eller vurdert disse rapportene. Se ellers punkt 5.2 for mer informasjon om omstillingsprosjektet.

4.4 Uformelle eiermøter

Informasjon fra selskap til eier blir gitt på eiermøtene. Det er skrevet kortfattede referat fra møtene i 2018 og 2019 som viser at selskapet har orientert om løpende saker. Vi har ikke referat fra eiermøtet i 2017. På eiermøtet i 2019 informerte selskapet om at 2018 var gjennomført i tråd med selskapets egen handlingsplan.

4.5 Revisors vurdering av selskapets rapportering

RNu har delvis rapportert i samsvar med eiers føringer. Det har ikke vært noen løpende rapportering fra selskapet til formannskapet slik oppdragsavtalen fastsetter.

Når det gjelder tertialrapportering har selskapet rapportert hvert tertial til rådmannen i 2019. For 2017 og 2018 er det ikke rapportert for første tertial. To av selskapets tertialrapporter fra perioden 2017-2019 er lagt fram for kommunestyret. Kommunen omtaler ikke næringsarbeid i sine egne tertialrapporter. Det innebærer at det i liten grad er rapportert til politisk nivå om kommunens næringsarbeid i perioden 2017-2019.

Så langt vi kan se, har selskapet orientert om status og utfordringer på eiermøtene i 2018 og 2019. Vi har ikke informasjon om hva som ble tatt opp på eiermøtet i 2017.

Vi har foretatt en grovmasket gjennomgang av selskapets rapportering, og kan derfor ikke vurdere om informasjonen som er gitt er korrekt og fullstendig. Utformingen av rapportene varierer fra rapport til rapport, og det kan være vanskelig å se om det faktisk er rapport ihht. til føringer. Basert på vår gjennomgang mener vi at selskapet i stor grad har orientert kommunen om hvordan eiers føringer er fulgt opp, men vi mener at selskapet i større grad burde ha beskrevet hva de jobbet med å følge opp strategisk næringsplan i 2019.

5 Offentlig støtte

I hvilken grad har Rjukan Næringsutvikling AS tiltak og praksis for å sikre at reglene om offentlig støtte følges?

5.1 Revisjonskriterier

Vi har utledet følgende revisjonskriterier:

Rjukan næringsutvikling AS bør ha tiltak for å sikre at reglene om offentlig støtte følges, herunder

- rutiner som sikrer at selskapet ivaretar formkravene ved tildeling av bagatellmessig støtte
- tiltak som sikrer at andre tildelinger er i samsvar med støtteregelverket

Hovedregelen – forbud mot offentlig støtte

Hovedregelen i EØS-avtalen art. 61⁵ er at offentlig støtte er forbudt dersom den vrir eller truer med å vri konkurransen ved å begunstige enkelte foretak, og den påvirker samhandelen mellom EØS-landene. EØS-avtalen åpner for flere unntak fra forbudet.

Seks vilkår må være oppfylt for at et tiltak skal anses som offentlig støtte:

1. Mottaker av støtte er et **foretak** som utøver en **økonomisk aktivitet** ved å levere varer eller tjenester i markedet.
2. Støtten er gitt av **offentlige midler** og beslutningen om å tildele støtten er å anse som en offentlig beslutning.
3. Støtten innebærer en **økonomisk fordel** for mottakeren, dvs. at mottakeren får en økonomisk fordel, som den ikke kunne oppnådd under normale markedsmessige forhold.
4. Støtten begunstiger **enkelte foretak** eller produksjonen av enkelte varer eller tjenester
5. Støtten kan virke **konkurransesvridende**
6. Støtten kan påvirke **samhandelen mellom EØS-landene**⁶

Dersom ett av vilkårene ikke er oppfylt, er ikke tiltaket eller tilskuddet offentlig støtte.

---

⁵ EØS-avtalens regler om offentlig støtte er gjennomført i norsk rett ved lov 27. november 1992 nr. 117 om offentlig støtte, med tilhørende forskrifter.

⁶ Tidligere er vilkåret om påvirkning av samhandelen tolket strengt. I 2019 har ESA vurdert to saker der de har konkludert med at den aktuelle virksomheten var «en rent lokal aktivitet som sannsynligvis ikke vil påvirke samhandelen i EØS.» Den nye tolkningen kan ha betydning for mindre støttetiltak til rent lokale aktører

Markedsaktørprinsippet

Det offentlige kan opptre som markedsaktør, uten hinder av reglene om offentlig støtte. Markedsaktørprinsippet innebærer at det offentlige handler på samme måte som en sammenlignbar, rasjonell og profitorientert privat aktør ville ha gjort under lignende omstendigheter. Avtaler og investeringer som foretas i samsvar med normale markedsforhold regnes ikke som offentlig støtte.⁷

Dersom det offentlige ønsker å starte en økonomisk aktivitet, gi et lån på markedsvilkår eller foreta en investering, skal man på forhånd vurdere om aktiviteten er i samsvar med markedsaktørprinsippet (markedsaktørtesten). Vurderingen må være skriftlig og etterprøvbart.

Rjukan Næringsutvikling AS må dokumentere markedsaktørtesten når selskapet investerer i annen virksomhet og for selskapets eiendomstransaksjoner (kjøp, salg leie av næringsseiendom), dersom disse aktivitetene ikke er ment å være offentlig støtte.

Lovlig støtte – bagatellmessig støtte

Lovlig offentlig støtte kan gis som bagatellmessig støtte.

Maksimalt samlet bagatellmessig støttebeløp som kan gis til én mottaker er 200 000 euro, (ca. 2,2 mill. kr) over tre år fra alle offentlige støttegivere til sammen. Den som gir bagatellmessig støtte (i dette tilfellet Rjukan Næringsutvikling AS) er pliktig til å gjøre støttemottaker kjent med hvor stor støtte som gis, og at den blir gitt som bagatellmessig støtte.

Støttegiver må også sikre seg en skriftlig egenerklæring fra støttemottaker. Egenerklæringen skal vise om det aktuelle tiltaket har fått støtte fra andre offentlige støttegivere i inneværende og de to forutgående budsjettår.

5.2 Omstillingsprosjektet

Tinn kommune deltar i ordningen Regional omstilling. Regional omstilling er en ekstraordinær innsats for kommuner eller regioner hvor det lokale næringslivet forvitrer eller forsvinner, og mange arbeidsplasser går tapt. Som omstillingskommune blir Tinn tildelt ekstraordinære midler fra fylkeskommunen for å gjennomføre omstillingsarbeidet. Midlene kan brukes til administrasjon av omstillings-organisasjonen, tilretteleggende prosjekter og bedriftsrettede prosjekter.

Midlene kan tildeles nye og eksisterende bedrifter som bedriftsrettet støtten. Tilskudd kan gis til

---

⁷ Se ESA: Notion of aid, avsnitt 4.2 for nærmere omtale.

- ekstraordinære etableringskonstanter
- markedsundersøkelser
- prosess- og produktutvikling
- kompetanseutvikling
- konsulenthjelp

Tildeling av støtte fra omstillingsmidlene må skje i henhold til reglene for bagatellmessig støtte.

RNu forvalter omstillingsmidlene til Tinn kommune. Deler av omstillingsmidlene brukes til å gi bedriftsrettet støtte. RNu gir ikke andre tilskudd enn de som finansieres av omstillingsmidler.

Det er oppnevnt et omstillingsstyre som tar stilling til søknader om tilskudd. Styret i RNu er også omstillingsstyre. I tillegg deltar observatører fra Innovasjon Norge og fylkeskommunen i omstillingsstyret. Det er også en egen prosjektleder for prosjektet som er ansatt i RNu.

Samlet innvilget bedriftsutviklingsstøtte per år var

- 2017 - kr 940 350
- 2018 - kr 1 148 779
- 2019 - kr 1 757 500

Selskapet bruker maler utarbeidet av Innovasjon Norge når tilskudd tildeles og utbetales. I disse malene blir det opplyst om at tilskuddet blir gitt som bagatellmessig støtte. Kontroll av et utvalg fra 2018 og 2019 viser at det er innhentet egenerklæring fra tilskuddsmottaker om tidligere mottatt bagatellmessig støtte.

5.3 Utleievirksomheten

Selskapet leier ut eiendom og tomteareal til næringsdrivende. Selskapet sier at de i utgangspunktet forsøker å leie ut til markedspris. I noen tilfeller har næringsdrivende fått redusert husleie i periode. Selskapet sier at de ikke har noen rutiner for å vurdere og ivareta regelverket om offentlig støtte når de inngår avtaler om redusert husleie.

5.4 Revisors vurdering av selskapets praktisering av støtteregelverket

Selskapet har rutiner og praksis som ivaretar reglene om bagatellmessig støtte som gis i forbindelse med omstillingsprosjektet. Selskapet har ikke rutiner for å vurdere og ivareta støtteregelverket i de tilfeller hvor leietakere får redusert husleie.

6 Konklusjoner og anbefalinger

6.1 Konklusjoner

I hvilken grad har Tinn kommune lagt til rette for god eierstyring av Rjukan Næringsutvikling AS?

Vi mener at kommunens eierstyring har svakheter. Våre funn indikerer at eierstyring i praksis skjer i eiermøter og styremøter, i stedet for i generalforsamlingen. Det er ikke i samsvar med kommunens eierskapsmelding og anbefalinger for godt eierskap. Videre kan det innebære at den praktiske eierstyringen mangler demokratisk forankring og at eier griper inn i styrets myndighetsområde.

Kommunestyremedlemmer og medlemmer av eierutvalget som også er styremedlemmer i RNu har ikke meldt seg inhabile i eiermøter og generalforsamlinger der de har deltatt for eier.

Kommunen har oppdaterte styringsdokumenter for selskapet.

I hvilken grad har Rjukan Næringsutvikling AS rapportert i samsvar med eiers føringer?

RNu har delvis rapportert i samsvar med eiers føringer. Det har ikke vært noen løpende rapportering fra selskapet til formannskapet. Når det gjelder tertialrapportering har selskapet rapportert hvert tertial til rådmannen i 2019. For 2017 og 2018 er det ikke rapportert for første tertial. To av selskapets tertialrapporter fra perioden 2017-2019 er lagt fram for kommunestyret. Kommunen omtaler ikke næringsarbeid i sine egne tertialrapporter. Det innebærer at det i liten grad er rapportert til politisk nivå om kommunens næringsarbeid i perioden 2017-2019.

I hvilken grad har Rjukan Næringsutvikling AS tiltak og praksis for å sikre at reglene om offentlig støtte følges?

Selskapet har rutiner og praksis som ivaretar reglene om bagatellmessig støtte som gis i forbindelse med omstillingsprosjektet. Selskapet har ikke rutiner for å vurdere og ivareta støtteregulverket i de tilfeller hvor leietakere får redusert husleie.

6.2 Anbefalinger

Vi mener at kommunen bør

- sikre at eierstyring skjer i generalforsamlingen
- sikre at bestemmelser om habilitet overholdes ved behandling av selskapsaker i kommunale organer
- vurdere hva som er hensiktsmessig rapportering fra selskapet
- endre eierskapsmelding/vedtekter slik at ordfører og rådmann ikke har møterett i selskapets styre.

Vi mener at selskapet bør etablere rutiner som ivaretar regelverket om offentlig støtte på alle områder.

Litteratur og kildereferanser

Lover og forskrifter

- Lov 22. juni 2018 nr. 83 om kommuner og fylkeskommuner
- Forskrift 17. juni 2019 nr. 904 om kontrollutvalg og revisjon
- Lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven)
- Lov 27. november 1992 nr. 109 om gjennomføring i norsk rett av hoveddelen i avtale om det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EØS) m.v. (EØS-loven)
- Lov 27. november 1992 nr. 117 om offentlig støtte
- Forskrift 4. desember 1992 nr. 907 om offentlig støtte
- Forskrift 21. februar 2003 nr. 198 om gjennomføring av prosedyreforordningen

Offentlige dokument, veiledere mv.

- Veileder om offentlig støtte. Nærings- og fiskeridepartementet 15.mars 2019
- Anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll. KS 2015

Elektroniske kilder

- Hva er regional omstilling? Innovasjon Norge, web 18. desember 2019

Vedlegg

Vedlegg 1: Høringsuttalelser

Vedlegg 2: Metode og kvalitetssikring

Vedlegg 1: Høringsuttalelser

TINN KOMMUNE

VESTFOLD OG TELEMARKE REVISJON IKS
Postboks 2805
3702 SKIEN

Utsatt offentlighet, jf offl. § 5 andre
ledd

Anne Hagen Stridsklev

Deres ref:	Vår ref:	Saksbeh:	Arkivkode:	Dato:
20/110/426 007/ahs	2020/296 - 2	Rune Engehult, tlf. 959 80 059	037	01.02.2020

— Høringsuttale til forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll Rjukan Næringsutvikling AS

Jeg viser til brev datert 23.01.2020 vedlagt rapport for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll av Rjukan næringsutvikling AS.

I henhold til forskrift om kontroll og revisjon har kommunedirektøren (rådmannen) rett til å uttale seg til rapporten.

Jeg slutter meg til de anbefalingene som blir gitt i rapporten.

Konkret kan anbefalingene knyttet til utøvelsen av kommunens eierstyring følges opp gjennom den forestående revideringen av kommunens eierskapsmelding, og ved at kommunestyret ber Rjukan næringsutvikling og andre kommunale selskap om å endre sine vedtekter i tråd med anbefalingene.

Anbefalingen knyttet til rapporteringsrutiner er sammenfallende med funnene i forstudien for næringsvennlig kommune. Oppfølgingen av denne anbefalingen kan følges opp gjennom det videre arbeidet med næringsvennlig kommune.

Med hilsen

Rune Engehult
rådmann

Brevet er sendt elektronisk og inneholder derfor ingen signatur.

Mottakere av dette brevet:
VESTFOLD OG TELEMARKE REVISJON IKS

Postadresse: Postboks 14, 3661 Rjukan
E-post: Postmottak@tinn.kommune.no
Hjemmeside: www.tinn.kommune.no

Besøksadresse:
Sam Eydegate 92
3660 Rjukan

Org.nr: 00864963552
Telefon: 35 08 26 00
eDialog: <http://www.tinn.kommune.no/edialog>

Vedlegg 2: Metode og kvalitetssikring

Den praktiske gjennomføringen

Selskapskontrollen startet opp ved oppstartbrev til Rjukan Næringsutvikling AS og Tinn kommune 27. juni 2019.

Vi har gjennomgått dokumenter som er sentrale for å besvare problemstillingene. Dette er

- Retningslinjer for Tinn kommunes eierrolle (2008)
- Eierskapsmelding Tinn kommune (2019)
- Strategisk næringsplan (2010)
- Strategisk næringsplan 2019- 2029 (2018)
- Vedtekter Rjukan Næringsutvikling AS
- Oppdragsavtale mellom Tinn kommune og Rjukan Næringsutvikling (2014)
- Rjukan Næringsutvikling - oppdragsbrev 2019
- Protokoller fra generalforsamlinger 2017-2019
- Protokoller fra kommunestyremøte 21. juni 2017, 20. juni 2018 og 12. juni 2019 (generalforsamlinger i heleide kommunale selskap)
- Tertialrapporter Tinn kommune 2017-2019
- Tertialrapporter Rjukan Næringsutvikling 2017-2019
- Årsmelding Rjukan Næringsutvikling 2017 og 2018
- Styreprotokoller Rjukan Næringsutvikling 2017-2019 (tom 12. juni 2019)
- Utvalg av tilskuddsbrev og egenerklæringer fra mottakere av bedriftsrettet støtte i perioden 2017-2019

I tillegg har vi hatt møter med daglig leder i RNU og med rådmann og ordfører i Tinn kommune. Vi har i tillegg hatt løpende avklaringer både med kommunen og med selskapet. Vi har innhentet synspunkter fra styreleder på epost, og vi har innhentet informasjon fra fylkeskommunen om omstillingsprosjektet og prosess for tildeling av bedriftsrettet støtte.

Pålitelighet og relevans

Forvaltningsrevisjonsprosjekter skal gjennomføres på en måte som sikrer at informasjonen i rapporten er relevant og pålitelig. Pålitelighet handler om at innsamling av data skal skje så nøyaktig som mulig, og at en skal kunne få samme resultat dersom undersøkelsen gjøres på nytt.

Vi mener at informasjonen som fremkommer i rapporten er pålitelig. Vi har skrevet referater fra møter som er verifisert av møtedeltakeren. Vi har brukt forskjellige metoder

– dokumentgjennomgang og møte/intervju. Når det er samsvar i informasjonen som de to metodene genererer, øker det påliteligheten i den fremlagte informasjonen.

Relevans handler om at en undersøker de forholdene som problemstillingene skal avklare. Vi mener at den informasjonen som vi har samlet er relevant i forhold til problemstillingene for prosjektet.

God kommunal revisjonsskikk - kvalitetssikring

Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll skal gjennomføres og rapporteres i henhold til god kommunal revisjonsskikk og etablerte og anerkjente standarder på området, jf. kommuneloven § 24-2. Denne rapporten er utarbeidet med grunnlag i RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon⁸.

RSK 001 krever at forvaltningsrevisjon skal kvalitetssikres. Kvalitetssikring skal sikre at undersøkelsen og rapporten har nødvendig faglig og metodisk kvalitet. Videre skal det sikres at det er konsistens mellom bestilling, problemstillinger, revisjonskriterier, data, vurderinger og konklusjoner.

Vestfold og Telemark revisjon IKS har utarbeidet et system for kvalitetskontroll som er i samsvar med den internasjonale standarden for kvalitetskontroll – *ISQC 1 Kvalitetskontroll for revisjonsfirmaer som utfører revisjon og begrenset revisjon av regnskaper samt andre attestasjonsoppdrag og beslektede tjenester*. Denne forvaltningsrevisjonen er kvalitetssikret i samsvar med vårt kvalitetskontrollsystem og i samsvar med kravene i RSK 001.

---

⁸ Gjeldende RSK 001 er fastsatt av Norges Kommunerevisorforbunds styre med virkning fra 1 februar 2011, og er gjeldende som god kommunal revisjonsskikk. Standarden bygger på norsk regelverk og internasjonale prinsipper og standarder som er fastsatt av International Organization of Supreme Audit Institutions (INTOSAI) og Institute of Internal Auditors (IIA).

På vakt for felleskapets verdier

Rapporten er utarbeidet av
Vestfold og Telemark revisjon IKS

Har du spørsmål til rapporten?

Ta kontakt med oss:

Telefon: 35 91 70 30 / 33 07 13 00

E-post: post@vtrevisjon.no

www.vtrevisjon.no